GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 245. *Mercurĭ 19 (31) Decemvre* **1884.**

Nou Abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei.“

Cu I Ianuariu st. v. 1885 se începe **unŭ nou abonamentŭ,** la care invitămŭ pe onorații amicĭ și sprijinitorĭ ai foiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului: **Pentru Austro-Ungaria**: pe trei lunĭ 3 fl., pe șese lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl. **Pentru România și streinătate:** pe trei lunĭ 9 francĭ, pe șése lunĭ 18 francĭ, pe unŭ anŭ 36 francĭ.

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ, ca sĕ binevoiéscă a-șĭ reînoi de cu vreme abonamentulŭ, pentru ca sĕ nu se întrerupă espedițiunea ḍiarului.

ADMINISTAȚIUNEA „GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Brașovŭ, 18 (30) Decemvre

Dela tractatulŭ din Berlinŭ încóce se vorbesce mai rarŭ de cestiunea orientală. Ce este causa? Óre acéstă cestiune nu mai are pentru Europa importanța de odinióră?

Ce e dreptŭ, astăḍĭ cestiunea Orientului europénŭ a perdutŭ multŭ din caracterulŭ sĕu acutŭ și amenințătorŭ, pentru că lumea a începutŭ sĕ cunóscă mai bine relațiunile orientale și pe popórele din peninsula balcanică, și pentru că prin străformările, ce au urmatŭ după tractatulŭ din Berlinŭ, s'a creatŭ o pausă în desvoltarea lucrurilorŭ în Orientŭ. Dér câtŭ pentru importanța sa, ea n'a putută decâtŭ sĕ se măréscă în urma celorŭ întêmplate dela 1877 încóce.

Scimŭ că mieḍulŭ cestiunei orientale este, că cine sĕ moștenéscă pe Turcia și cine sĕ stăpânéscă peste popórele creștine ale peninsulei? Rusia a purtatŭ rĕsboiu cu Turcia la 1877/8 pentru ca sĕ-șĭ întemeieze domnia peste Orientulŭ europénŭ. Mulțămită rivalităței dintre marile puterĭ, Rusia nu și-a putută ajunge scopulŭ așa cum a doritŭ, ci a trebuitŭ sĕ se mulțăméscă deocamdată mai multŭ cu succesulŭ moralŭ. In realitate au profitatŭ tocmai națiunile din Orientŭ. România și Serbia au devenitŭ regate independente, ér Bulgarii, deși încă divisațĭ în două state, au scăpatŭ de jugulŭ turcescŭ. Muntenegrulŭ s'a măritŭ și s'a întăritŭ, și Grecia asemenea și-a întinsŭ fruntariile spre nordŭ.

S'a întêmplatŭ prin urmare în urma tractatului dela Berlinŭ, celŭ puținŭ încâtva, ceea ce este esprimatŭ în devisa omului de statŭ englesŭ Gladstone, că: „Orientulŭ sĕ fie alŭ popórelorŭ orientale.“

Nu mai este de lipsă, credemŭ, ca sĕ amintimŭ, că acéstă stare de lucrurĭ nu convine nicĭ uneia din marile puterĭ, cari au voitŭ sĕ profite cevașĭ pentru sine, ér nicĭodată nu au profesatŭ unŭ asemenea principiu desinteresatŭ. Dér chiar omulŭ de statŭ, care l'a enunciatŭ, nu ar fi în stare sĕ-lŭ pună în praxă, când ar avé sĕ alégă între interesele Angliei și acele ale popórelorŭ orientale.

Este prin urmare clarŭ și limpede, că marile puterĭ în propriulŭ lorŭ interesŭ nu se grăbescŭ de a creá stărĭ de lucrurĭ definitive în peninsula balcanică, contribuindŭ astfelŭ directŭ la întărirea adevĕrațilorŭ moștenitorĭ ai Orientului, carĭ sunt popórele creștine orientale. De aceea s'au îngrijitŭ representanții dela congresulŭ din Berlinŭ, ca sĕ nu fie deplinŭ mulțămitŭ nicĭ unulŭ din popórele orientale.

Décă cu tóte astea a domnitŭ pace profundă în Orientŭ dela 1878 încóce, acésta avemŭ a-o mulțămí în prima liniă Germaniei, care cu tótă influința ei a stăruitŭ ca sĕ se esecute tractatulŭ de Berlinŭ, din causă că avea interesŭ la susținerea păcii.

Cu tóte acestea cronica ḍilei înregistréză și aḍĭ certe ca cea dintre Bulgaria și Serbia, iscate din neînțelegerĭ în privința regulării fruntarielorŭ.

Este în interesulŭ ambelorŭ popóre ca sĕ trăiéscă în pace. Acésta o vĕdŭ și o sêmtŭ Bulgarii nu mai puținŭ ca și Sĕrbii. Se inițiéză o înțelegere directă între capii celorŭ două state, dér remâne fără resultatŭ. De ce? Pentru că sunt puterĭ, carĭ nu dorescŭ pacea dintre Bulgarĭ și Sĕrbi, nu dorescŭ înțelegerea si uniunea acestorŭ două popóre, pentru că atuncĭ n'ar mai puté pescuí în turbure.

Sunt însĕ în sînulŭ popórelorŭ din Orientŭ ómenĭ c'unŭ simțĕmêntŭ fórte desvoltatŭ de independență, cu pĕtrundere în viitorŭ, carĭ se gândescŭ, că óre n'ar fi bine și folositorŭ pentru micele state din Orientŭ, décă s'ar emancipá de sub presiunea celorŭ ce vorŭ se pescuiéscă în turbure, formândŭ între ele o confederațiune puternică?

Unulŭ din acești ómenĭ de statŭ cu vederĭ înalte este și fostulŭ ministru sĕrbescŭ Risticĭ.

Elŭ a desvoltatŭ ḍilele aceste în organulŭ sĕu din nou marea ideă a confederațiunii orientale, care prinde pe ḍi ce merge totŭ mai afundŭ rădăcină între popórele peninsulei balcanice.

Pentru ca sĕ se deóchiă năsuințele de adevĕrată independență din Orientŭ, unii au susținutŭ că ideea confederațiunii este născocită de Rusia cu scopurĭ particulare. Noi însă nu credemŭ acésta din causele arĕtate mai susŭ. Nu póte fi nicĭdecum în interesulŭ planurilorŭ russe de a lățí asemenĭ idei în Orientŭ.

După planulŭ lui Ristici ar fi de lipsă a se instituí înainte de tóte comitete în Belgradŭ, Bucurescĭ, Cetinie, Sofia și Atena. După ce vorŭ fi constituite aceste comitete trebue sĕ se convóce representanții tuturorŭ popórelorŭ din peninsula balcanică séu la Bucurescĭ, séu la Bel- Belgradŭ, séu la Atena. Acestia se compună apoi marele tractatŭ de alianță. Fie-care poporŭ sĕ-șĭ conserve deplina sa autonomiă; dér afacerile comune esterne se fie supuse controlei unei representanțe comune, care sĕ fie compusă după curii.

Idea confederațiunii orientale póte sĕ pară multora nerealisabilă, dér ea este și rĕmâne o ideă a viitorului, unŭ idealŭ cătră care tindŭ popórele Orientului.

Bunulŭ geniu alŭ popórelorŭ orientale — ḍice Ristici — a scrisŭ pe ceriulŭ nostru cu litere de focŭ cuvintele: *„confederațiune orientală!“*

DIETA CROAȚIEI.

Erĭ, în 29 Decemvre st. n. s'a întrunitŭ érășĭ dieta Croației dér numai pentru câteva ḍile. Se ḍice că la 6 Ianuariu st. n. va fi din nou amânată. Bugetulŭ croatŭ încă nu este desbătutŭ și e de lipsă, ca sĕ se voteze guvernului îndemnitate pentru câteva lunĭ. Décă n'ar fi necesitate urgentă de-a se face acésta, dieta de sigurŭ nu s'ar fi mai conchematŭ așa de curêndŭ, de temere ca oposițiunea sĕ nu provóce nouĕ scandalurĭ. Mamelucii Banului Khuen-Hedervary, ca sĕ pótă votá în liniște indemnitatea cerută, au născocitŭ unŭ planŭ unicŭ în felulŭ sĕu. Se scie că Starcevicianii au fostŭ eschișĭ din dietă pentru durata de optŭ ședințe, carĭ însă nu s'au putută ținé tóte. Acum mamelucii voiescŭ sĕ declare dasbaterile, urmate în cele doué ḍile ultime ale sessiunei trecute, numai de-o singură sedință și astfelŭ intenționéză a prelungí terminulŭ eschiderei Starcevicianilorŭ și, folosindu-se de absența lorŭ, a vota guvernului indemnitatea. Dieta va avé sĕ alégă și o deputațiune regnicolară. Planurile mamelucilorŭ suntŭ finŭ țĕsute, dér anevoie vorŭ puté reeși cu ele, căcĭ, după cum se asigură, opoziționalii din partida lui Strossmayer suntŭ decișĭ a nu absentá nicĭ o ḍi déla ședințe și vorŭ griji ei pentru aceea, ca sĕ nu se voteze îndemnitatea de a ruputulŭ capului.

Societatea ungurésca.

Deputatulŭ Beksics, unulŭ dintre stelele nou apărute pe cerulŭ politicŭ unguerescŭ, cunoscutŭ deja de multŭ ca șovinistŭ mare din articulii sĕi scrișĭ în »Nemzet«, acusà în dietă societatea ungurésca, că nu face mai nimicŭ pentru statŭ și »națiune,« ci lasă totŭ lucrulŭ greu pe umerii guvernului și aștéptă tóte dela guvernŭ; altulŭ, — pare-mi-se Abrányi, beletristulŭ, (în Ungaria toți scriitorii, începêndŭ dela Jokai până josŭ la Tatár Péter, facŭ politică în mare și micŭ, pentru aceea călăresce și politica nóstră totŭ pe Pegazŭ și nu póte descălecă de pre elŭ josŭ pe pămêntŭ) apĕrà societatea ungurésca în contra acestei învinuirĭ, lăudându-i activitatea din presinte, ér pe cea din trecutŭ ridicând'o până la cerŭ, și acusà cu Grünwald dinpreună guvernulŭ ca negligentŭ; nimenea însă dintre politicii noștri cei marĭ nu și-a trasŭ bine și seriosŭ de sémă, că óre aceea ce face societatea ungurésca, mai alesŭ de unŭ timpŭ încóce, fie multŭ fie puținŭ, bine-i óre séu ba? După a nóstră părere acésta ar trebuí sĕ o cerce și judece mai ântâiu fericitorii de statŭ, căcĭ adevĕrŭ nerĕsturnabilŭ rĕmâne, că e mai bine a nu face nimicŭ, decâtŭ a face rĕu.

Societatea cultă într'unŭ statŭ are acelașĭ rolŭ față cu politica și asprimea, póte nedreptățile, legei, pe care-lŭ are familia față cu vieța. Precum e chiemată familia a da adăpostŭ, odihnă, a încălḍi cu foculŭ iubirei sale pe membrii sĕi luptătorĭ cu greutățile vieței, a le sterge sudórea feței, a le vindeca ranele, cu unŭ cuvêntŭ a le îndulcí ḍilele; așa e datóre și societatea a neteḍi duritățile și neegalitățile vieței publice, a vindeca ranele făcute de legĭ, uneorĭ aspre, altădată nedrepte, a atrage inima omenéscă cătră inima ómenéscă, a face sĕ se uite înverșunarea luptelorŭ purtate pentru principie, a da scutŭ celorŭ învinșĭ și a înblânḍi pe cei învingĕtorĭ, cu unŭ cuvêntŭ a face din fii aceluiașĭ statŭ o familiă pĕtrunsă în membrii sĕi de simțĕmêntulŭ iubirei.

Societatea cultă are măreţulŭ rolŭ alŭ mamei blânde, drepte și egalŭ iubitóre tuturorŭ fiilorŭ sĕi.

Și ce face societatea ungurésca? Tocmai contrarnlŭ din tóte ce ar trebuí sĕ facă. Ea, împinsă de foile șoviniste maghiare, a aruncatŭ departe de sine maslinulŭ păcei și s'a pusŭ sĕ erĕsboiască cu naționalitățile.

Ea înainte de tóte s'a dechiaratŭ societate ungurésca. In Germania nu este societate germană, în Francia nu este societate francă, în Anglia nu englesă, în America nu americană, ci numai simplu societate, omŭ din societate etc. Prin aceslŭ epitetŭ dênsa s'a pusŭ pe terenulŭ esclusivismului, a eschisŭ quasi pe nemaghiarĭ din sênulŭ ei, séu pretinde, că intrândŭ în ea sĕ se desbrace ei de totŭ ce-i face nemaghiarĭ, astfelŭ dênsa 'i pune pe nemaghiarĭ înaintea alternativei: séu sĕ abḍică de naționalitatea lorŭ séu sĕ-șĭ formeze societățĭ deosebite. Și décă nemaghiarii nu vréu sĕ abḍică de naționalitatea lorŭ, ci mai bine își facŭ societățĭ deosebite de cea ungurésă, acésta se face pară de focŭ, îi dechiară și' consideră de inimicĭ ei, și-ĭ persecută, unde și câtŭ numai póte.

Apoi se miră Beksics et consortes, că societatea ungurésca n'are destulă putere amalgamisătóre și că de demultŭ a avutŭ mai mare. Cine a și vĕḍutŭ cândva, ca sĕ topéscă zaharulŭ aceea apă, care e închisă hermetice, ca nu cumva sĕ ajungă zaharulŭ la ea! Apoi înțelepții noștri nu sciu séu nu vréu sĕ scie, că mai demultŭ nu era societate ungurésca, ci numai boierésca și că chiar pentru aceea, că n'a fostŭ ungurésca, ci boierésca, i-a succesŭ a amalgamisa pe boerĭ.

A doua, societatea ungurésca dela începutulŭ aerei numite constituționale și-a propusŭ a sĕrbătorí reminiscențele revoluțiunei din 1848, adecă acelei epoce nefericite, când fii aceleiașĭ patrie, prin o politică totŭ așa de nefastă ca cea de aḍĭ, au ajunsŭ a sta cu armele față'n față și a'șĭ vĕrsa sângele unul altuia. Aceste demonstrațiunĭ necruțătóre a simțĕmintelorŭ curții, precum și a nemaghiarilorŭ potŭ sĕ arate lumei, că cine

suntŭ domnii situaţiunei de adĭ, stăpânii ţĕrei, dar nicĭ decâtŭ sĕ îndrepte calea înfrăţirei. Cine a şi vĕdutŭ cândva, ca cineva sĕ te cheme în braţele sale frăţescĭ aducĕndu-ţĭ totŭ mereu aminte, că cum s'a bătutŭ cândva cu tine şi glorificândŭ pe aceia, carĭ au datŭ mai tare şi mai cu succesŭ în tine? Fie fi fostŭ orĭ-care dintre noi de vină, atâta e sigurŭ, că e lucru fórte nepoliticŭ a ne aduce aminte totŭ mereu de acelŭ timpŭ, când ne-amŭ făcutŭ unulŭ altuia rĕu şi nu de acela când ne-amŭ făcutŭ bine. Cătră acésta se adauge, că **societatea unguréscă** consideră tóte demonstraţiunile nemaghiare de acéstă natură ca revoltă şi aţîţare încontra sa şi a statului. Dar cine-i de vină? Nu scie bine **societatea unguréscă**, că provocarea produce resimţŭ, demonstraţiunea contrademonstraţiune şi că vênturarea de egală îndreptăţire gâdilesce pe omŭ a probá, că óre ertatŭ îi e şi lui a face, ce face celălaltŭ cu atâta siguranţă şi emphasă?

Intêmplările şi faptele multorŭ bărbaţĭ din 1848 suntŭ fórte acomodate de învĕţătură pentru noi toţi, dar nu de demonstraţiunĭ.

A **treia**, **societatea unguréscă** se însufleţesce pentru orĭ-ce evenimentŭ politicŭ, pentru orĭ-ce întêmplare, ce necăjesce pe nemaghiarĭ séu celŭ puţinŭ n'are simpathia lorŭ. Ea este în stare a iluminá, a banchetá la învingerile turcescĭ, a duce sabiă de onóre paşalelorŭ turcescĭ, uitândŭ sabia de 140 de anĭ a ţĕrei şi cumplitele suferinţe îndurate de toţĭ locuitorii acestei ţĕrĭ dimpreună cu ei din partea Turcilorŭ, numai pentrucă nemaghiarii nau nicĭ o simpatiă cătră Turcĭ. Este acésta politică, este tactŭ? Cum póte dar societatea unguréscă aştépta, ca nemaghiarii sĕ se bucure când se bucură ea, şi sĕ se supere când se supĕră ea!? N'ar puté óre societatea unguréscă cruţa simţĕmintele nemaghiarilorŭ, ca sĕ aibă dreptŭ a aşteptá şi ea cruţare din partea lorŭ, barem atuncĭ, când n'are nicĭ unŭ interesŭ a fi pro séu contra? Sĕ nu putemŭ noi óre fi fără de demonstraţiunĭ şi provocărĭ unulŭ faţă cu celălaltŭ?

A **patra**, **societatea ungurésc** par' că n'are nimicŭ de făcutŭ séu că şi-a perdutŭ judecata justă; de unŭ timpŭ încóce se ocupă totŭ cu probleme fantastice, nerealisabile în vecii-vecilorŭ şi-şĭ consumă puterile fugindŭ după nălucĭ. Ea caută prin lumea largă după maghiarii perduţĭ, i-aduce cu pompă şi demonstraţiunĭ în ţéră şi se încércă a le deschide porţile raiului aicĭ, unde — noi cu ei dimpreunŭ din graţia lui Szapáry suntemŭ departe de raiu. Apoi ce sĕ mai dicemŭ de maghiarisare, de acéstă bólă epidemică, ce a intratŭ numai erĭ-alaltaerĭ în societatea ungurésca şi deja graséză cu o furiă nespusă, amerinţândŭ totodată a durá mai multŭ decâtŭ orĭ care dintre cele de pănă acuma!

(Va urmá.)

SCIRILE ḐILEI.

Se vorbesce, că pe promenada de sub Têmpa pândescŭ cete de pungaşĭ pe trecĕtorĭ, carĭ şi permitŭ sĕ le cureţe buzunarele. Tocmai aşa periculosŭ nu credemŭ că e, precumŭ se vorbesce. Vorŭ fi póte vagabunḑĭ cărora nu le place sĕ lucreze şi ţinŭ calea trecătorilorŭ cerşindu-le câte ceva. Poliţia însă sĕ'şĭ permită a'i mătura de p'acolo şi a le da de lucru. Oraşulŭ e destulŭ de mare, se simte multŭ lipsa măturătorilorŭ.

—0—

Gendarmeria şi poliţia au isbutitŭ sĕ dea de urma mai multorŭ hoţĭ de cai. La câţĭva vestiţĭ hoţĭ de cai de aci s'au găsitŭ, la visitarea caselorŭ lorŭ, o mulţime de bilete false de cai.

—0—

D. **Aug. Muntean**, unulŭ din fruntaşii Românilorŭ din comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca şi advocatŭ în Deşŭ, la 27 Decemvre a. c. la 4 óre p. m. s'a cununatŭ cu stimabila dnmnişóră **Ana Albini** în **Deşŭ**, în biserica gr. cat. română prin protopopulŭ d. **Ioanŭ Vele**, fiindŭ martorĭ: d. **Vasile Hoszu**, jude regescŭ, cu stimata-i dómna soţiă **Ileana** n. **Lazarŭ**.

Le dorimŭ viaţă fericită şi lungă!

Adunarea generală a oraşului Timişóra a luatŭ în ḑilele acestea hotărîrea, ca la teatrulŭ d'acolo sĕ se jóce nemţesce numai véra, ér érna numai unguresce. Totdeodată, fiindŭ témă că o societate de actorĭ maghiarĭ n'ar puté esista în Timişóra, se va da directorului trupei o subvenţiune din cassa oraşului.

Ca mâne bieţii contribuabilĭ se vorŭ pomenì şi cu »darea pentru teatru« şi acésta de dragulŭ maghiarisării.

—0—

Comisiunĭ permanente de suprarbitrare vorŭ funcţiona în 1885 în Sibiu, Cluşŭ, Alba Iulia şi Braşovŭ. Preşedintele celei din Braşovŭ este prefectulŭ comitele Bethlen.

—0—

»L'Indépendance roumaine« e informată, că se vorŭ face următórele schimbărĭ de ambasadorĭ: d. Th. Văcărescu va părăsi Bruxela pentru Viena; d. G. Ghica va trece dela Atena la Roma; d. Mitilineu va merge la Atena şi d. Emilŭ Ghica va trece dela Sofia la Belgradŭ.

—0—

Mai mulţĭ deputaţĭ românĭ au hotarîtŭ, din iniţiativa parlamentară, sĕ propue unŭ proiectŭ de lege pentru reorganisarea sf. Sinod. După acestŭ proiectŭ şi preoţii vorŭ fi admişĭ în soborulŭ bisericescŭ.

—0—

La Banca de Escompte a Carnioliei s'a descoperitŭ o defraudare de aprópe 80,000 fl., adecă mai multŭ ca jumĕtate din capitalulŭ acţiilorŭ. Directorulŭ Zenari a fostŭ găsitŭ mortŭ în locuinţa sa; se împuşcase.

—0—

Fabrica de zacharŭ din Sadska, lêngă Praga, şĭ-a încetatŭ plăţile. Banca anglo-austriacă e creditorulŭ principalŭ cu peste 300,000 fl.

—0—

Astă séră se va juca la teatrulŭ germanŭ pentru antêia dată „Die grosse Glocke," comediă în 4 acte de Oskar Blumenthal. Acéstă bucată teatrală a avutŭ mare succesŭ pe scena teatrului »Carol» din Viena.

CORESPONDENŢA NÓSTRĂ DIN COMITATE.

Proiectulŭ înfiinţărei unei bibliotecĭ în Câmpiă. Arangiarea unui balŭ.

Din Câmpiă, 24 Decemvre 1884.

E timpulŭ supremŭ, ca cu seriositate bărbătéscă, cu energiă şi diliginţă neobosită sĕ lucrămŭ pentru cultivarea limbei şi literaturei nóstre, căcĭ — precum ne arată trista esperienţă — numĕrulŭ societăţilorŭ de maghiarisare din ḑi în ḑi se înmulţesce şi cu o furiă deosebită ameninţă esistenţa limbei şi naţionalităţii nóstre.

Unui periculŭ atâtŭ de mare trebue sĕ'i punemŭ o puternică stavilă: limba nóstră şi simţĕmintele nóstre naţionale. Şi ce mijlocŭ mai bunŭ ni se ofere în acestŭ respectŭ decâtŭ cetirea opurilorŭ instructive şi bine nimerite? Avemŭ — mulţămită Domnului — o clasă numerósă din poporŭ care scie cetí şi scrie.

Idea înfiinţărei unei bibliotecĭ române în Câmpiă e îmbrăţişată cu mare căldură din partea întregului publicŭ românŭ.

Unŭ bravŭ june din Câmpiă, alŭ cărui spiritŭ şi simţĕminte nobile ne sunt deja cunoscute, a bine-voitŭ a promite spre scopulŭ acesta întréga sa bibliotecă constătătóre din aprópe 300 opurĭ. Totŭ din Câmpiă unŭ venerabilŭ bĕtrênŭ bine-voí a promite pentru înfiinţarea bibliotecei suma de 50 fl. v. a., alţĭ doi inşĭ câte 30 fl. v. a., mai mulţĭ preoţĭ zeloşĭ si în totŭ respectulŭ bine meritaţĭ câte 10 fl. v. a., ér alţii câte 5 fl. v. a.

Dar ceea ce ne înbucură şi mai multŭ este curagiulŭ şi bună-voinţa, ajutorulŭ moralŭ şi materialŭ la care ni s'a datŭ a spera din partea unorŭ marĭ bărbaţĭ, aşa că scopulŭ se va realisa câtŭ mai curêndŭ, spre binele naţiunei nóstre.

Deocamdată nu mai rĕmâne alta decâtŭ convocarea unei şedinţe, în care sĕ se conştitue o comisiune pentru formularea statutelorŭ şi îndată ce aceste statute vorŭ căpĕta aprobarea Guvernului biblioteca va fi deschisă.

Pentru ca însă acésta sĕ se pótă ajunge câtŭ se póte mai curêndŭ, junimea română din Câmpiă — cu autorisarea locurilorŭ competente — s'a decisŭ a arangia în carnavalulŭ acesta unŭ balŭ, care — punêndu-se sub patronagiulŭ seniorilorŭ din Câmpiă — va fi premersŭ de o şedinţă, în care se va constituí comisiunea de lipsă pentru formularea statutelorŭ, se va desbate asupra locului unde are sĕ fiă aşeḑată acea bibliotecă ce cu timpulŭ se va subîmpărţi din ce în ce în mai multe filiale, aşa câtŭ toţĭ câmpenii sĕ se pótă folosi de ajutorulŭ bibliotecei fără greutate şi toţĭ sĕ fiă întruniţĭ în acelaşŭ punctŭ, legaţĭ fiindŭ unulŭ de altulŭ prin aceleaşi interese.

Venitulŭ curatŭ alŭ acestui balŭ se va destina ca fondŭ de disposiţiune pentru înfiinţarea bibliotecei şi totŭ cu aceea ocasiune se va desbate asupra mijlócelorŭ de venitŭ pentru înmulţirea şi susţinerea bibliotecei, pentru care scopŭ tinerimea română sub patronagiulŭ seniorilorŭ va arangia şi câte o petrecere în fie care anŭ.

Credemŭ că nu va fi nicĭ unulŭ dintre fiii inteligenţĭ ai Câmpiei, carĭ interesaţĭ fiindŭ în causă sĕ nu facă totŭ ce le stă în putere pentrn ajungerea câtŭ mai repede a acestui scopŭ. Ḑiua şi loculŭ designatŭ pentru arangiarea acestui balŭ, precum şi programa şedinţei, totŭ prin acestŭ organŭ de publicitate se va face cunoscută onoratului publicŭ românŭ precâtŭ se va puté fără amânare.

Unŭ Câmpénŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Madrid, 29 Decemvre. — Cutremurulŭ de pământŭ a causatŭ în Jaen, Benagarza, Alfanatejo, Nerja şi Malaga pagube considerabile şi a distrusŭ mai tóte casele. Numĕrulŭ persónelorŭ care au fostŭ omorîte este de 266.

Viena, 29 Decemvre. — Asupra firmei Wottiz s'a publicatŭ concursŭ. Passivulŭ abia trece peste 30,000 fl., pe când activulŭ, în cele mai nefavorabile împrejurărĭ, dă pănă la 20,000 fl. Amêndoi fraţii Wottiz s'au sinucisŭ, deşi se afirmă că nu li se puté împuta nicĭ o vină. Simţĕmêntulŭ de onóre i-a împinsŭ la acésta.

Apelŭ.

Este cunoscutŭ, că mulţĭ dintre copii românĭ aplicaţĭ ca învĕţăcei la meserii suntŭ atâtŭ de seracĭ, încâtŭ nu au cu ce sĕ se îmbrace, şi mulţĭ dintre ei suntŭ siliţĭ a tremurá de frigŭ umblândŭ acuma în timpŭ de érnă desculţĭ şi desbrăcaţĭ.

De aceea subscrisulŭ Comitetŭ îşĭ ţine de datorinţă a rugá pe toţĭ binesimţitorii creştinĭ ca se binevoiască a vení în ajutorulŭ sĕrmanilorŭ copii cu deosebire acuma în ajunulŭ sfintelorŭ serbătorĭ.

Ofertele mărinimóse în banĭ şi în haine, nouĕ séu

1

FOILETONU.

Teoria lui Rösler.

Studii asupra stăruinţii Românilorŭ în Dacia Traiană, de A. D. Xenopolŭ, profesorŭ de istoria Românilorŭ la universitatea din Iaşĭ, 1884.

Lupta ce se urméză de unŭ şirŭ de anĭ, pe terenulŭ istoricŭ, între duşmanii némului românescŭ şi între amicii adevĕrului istoricŭ asupra întrebării, dacă Românii au părăsitŭ Dacia pe timpulŭ împĕratului Aurelianŭ, şi părăsind'o, cum se face de 'i întêlnimŭ astăḑí într'unŭ numĕrŭ atâtŭ de însemnatŭ dincóce de Dunăre, — a făcutŭ pe eruditulŭ profesorŭ d. A. D. **Xenopolŭ** sĕ scrie însemnata operă »Teoria lui Rösler,« care rĕstórnă din temeliă falsa teoriă a istoricului sasŭ şi compania.

Cu tótă însemnătatea cestiunii, Românii s'au ocupatŭ fórte puţinŭ séu în trécĕtŭ cu ea, ḑeşi este vorba de însuşĭ dreptulŭ nostru de a trăi pe pămêntulŭ pe care'lŭ ocupămŭ. Dintre istoricii nostri numai **Petru Maiorŭ** s'a ocupatŭ seriosŭ cu acéstă întrebare, pe când **Eudoxiu Hurmuzaki** a primitŭ fără cercetare teoria lui **Rösler**. Invĕţaţii streinĭ combatŭ acéstă teoriă, producêndŭ o seriă de argumente, care o rĕstórnă din temeliă. **Kiepert** geografulŭ ḑice, că cerculŭ în care se vorbesce astăḑĭ limba română dincóce de Dunăre, cade tocmai pe hotarĕle vechei provincii Dacia.

Originea falsei teorii a lui Rösler nu trebue căutată în dorinţa de a descoperi adevĕrulŭ. Ungurii, cei mai marĭ duşmanĭ ai Românilorŭ, şi Sasii din Transilvania apăsau în secolulŭ trecutŭ pe Românĭ într'unŭ chipŭ cu totulŭ neomenosŭ şi chiar adĭ voescŭ, mai alesŭ Ungurii, sĕ-i ucidă moralicesce, sĕ'i desnaţionaliseze. Românii au protestatŭ şi protestă mereu în contra unui asemenea sistemŭ de ocârmuire, şi 'şĭ întemeiază protestările pe dreptulŭ istoricŭ, fiindŭ cei mai vechĭ locuitorĭ ai Ardélului. Lupta între apĕsătorĭ şi apĕsaţĭ fiindŭ pusă pe tĕrêmulŭ dreptului, Ungurii şi Sasii căutară s'o curme chiar pe acestŭ tĕrêmŭ, tăgăduindŭ Românilorŭ dreptulŭ istoricŭ învocatŭ de aceştia. Scriitorii protivnicĭ ai acestora, mai alesŭ ungurĭ şi nemţĭ, s'au folositŭ de împrejurarea, că nicĭ unŭ cronicarŭ séu documentŭ nu ar pomeni lămuritŭ despre esistenţa Românilorŭ în părţile nordice ale Dunării înainte de veaculŭ XIII, şi Ungurii şi Sasii venindŭ în Ardélŭ înaintea acelei epoce, étă că şi dreptulŭ istoricŭ — ḑiceau ei — vorbesce totŭ în favórea lorŭ.

Nu e vorbă, sunt doi cronicarĭ ai vécului de mijlocŭ, carĭ pomenescŭ de Valahĭ în regiunile acestea la venirea Ungurilorŭ, pe carĭ acestia ar fi fostŭ nevoiţĭ a'i bate şi a'i supune, anume: **Anonymus Bellæ regis notarius** şi **Rusulŭ Nestorŭ**. Protivnicii stăruinţii Românilorŭ în Dacia însĕ ḑicŭ, că Valahii lui Nestorŭ arŭ fi Frâncii împĕrăţiei Carolingilorŭ, carĭ cuceriseră, sub Carolŭ celŭ Mare, Panonia dela Avarĭ. Fiindcă protivnicii n'au pututŭ interpreta după placulŭ lorŭ şi pe Anonymus notar, — care spune apriatŭ că Ungurii au găsitŭ în Transilvania unŭ statŭ românescŭ, sub unŭ duce Gelu, pe care'lŭ bătură şi'lŭ supuseră, — l'au declaratŭ de mincinosŭ, cronica lui de falsă, şi'şĭ întemeiară teoria lorŭ în adevĕrŭ falsă şi închipuită, căcĭ ei n'au avutŭ în vedere adevĕrulŭ istoricŭ, ci uneltirile răutăciόse împotriva Românilorŭ.

*

Celŭ dintêiu scriitorŭ streinŭ, care se ocupă mai seriosŭ cu Românii este **Iónŭ Thunmann**, profesorŭ la universitatea din Halle. Elŭ ḑice, că Românii de dincóce de Dunăre sunt fraţĭ ai celorŭ din Macedonia, carĭ sunt coborîtorii coloniilorŭ latine. Elŭ nu admite că Aurelianŭ a strămutatŭ peste Dunăre pe toţĭ locuitorii Daciei. Ungurii au găsitŭ pe Românii în Transilvania şi în Ungaria de dincóce de Dunăre. Dar Valahii ocupaseră încă de multă vreme Valahia şi Moldova, ér nu în secululŭ XIII şi XIV sub Radu Negru şi Bogdanŭ.

E ceva curiosŭ, că unŭ profesorŭ de universitate ca Thunmann 'şi-a găsitŭ unŭ protivnicŭ în sasulŭ din Braşovŭ **Fr. Ios. Sulzer**, care era judecătorŭ, şi care în

vechĭ, se vorŭ împărţí între cei mai sĕracĭ şi mai harnicĭ învĕţăcei.

Braşovŭ în 16 Decemvre 1884.

Comitetulŭ Associaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilorŭ şi sodalilorŭ românĭ meseriaşĭ.

Vasile Sfetea,
preşedinte.

DIVERSE.

Procesulŭ rabinului din Stefănescĭ cu soţia sa. — Citimŭ următórele în »Curierulŭ Balasanŭ« din Iaşĭ: »Am comunicatŭ lectorilorŭ noştri, că la secţia I. a Curţei urma a se judecá procesulŭ intentatatŭ de Frima Fridman, soţia rabinului din Stefănescĭ, contra soţului ei Avramŭ Marcu Fridman, rabinulŭ din Stefănescĭ şi hahamulŭ sĕu Naftulia, pentru o sumă de banĭ şi bijuterii ce numita le-ar fi adunatŭ în timpulŭ convieţuirei împreună, (fiindŭ acuma în procesŭ de divorţŭ) şi cari s'ar fi luatŭ de rabinŭ în momentulŭ când soţia sa a părăsitŭ casa conjugală, şi pentru veracitatea faptului imputatŭ rabinului, soţia sa 'i-a deferitŭ jurămêntŭ more judaico; acesta l'a referitŭ reclamantei, care la 6 Decevre curentŭ l'a şi prestatŭ în Sinagoga cea mare din T.-Cucului, îndeplinindŭ tóte formalităţile cerute de legea mosaică, ba încă s'a fereduitŭ de douĕ orĭ, căcĭ advocatulŭ rabinului a tăgăduitŭ prima bae, numai de îmbrăcarea cu cămaşa de mórte a fostŭ scutită ca sex femeninŭ; era faţă unŭ numĕrŭ considerabilŭ de evrei, astfelŭ că a trebuitŭ sĕ intervie poliţia spre a restabili ordinea şi Sâmbătă, la 8 ale curentei s'a pronunţatŭ de Curte decisiunea în fondŭ, prin care se respinge atâtŭ apelulŭ făcutŭ de rabinŭ, câtŭ şi acelŭ alŭ soţiei sale, şi se confirmă sentinţa tribunalului de Botoşanĭ, prin care rabinóica câştigă peste 2000 galbenĭ, plus marele rabinŭ a mai fostŭ condamnatŭ de Curte la 1,500 lei cheltuelĭ de judecată şi alte taxe către Statŭ şi portărei.‟

Mare furtŭ de juvaere în Belgradŭ. — Mai dilele trecute s'a furatŭ dela poşta din Belgradŭ unŭ pachetŭ mare cu javuere în preţŭ de 40,000 francĭ şi anume unŭ colanŭ cu briliante în valóre de 2600 francĭ; unŭ acŭ de pĕrŭ cu briliante şi mărgăritare în preţŭ de 4750 francĭ; o braţară cu safire şi cu briliante în valóre de 2700 francĭ; o braţară cu briliante în valóre de 1525 de francĭ; o brăţără cu rosetă şi cu maşe de aurŭ în valóre de 1325 francĭ; o brăţară în forma unui cercŭ cu copcii din rose în valóre de 1260 francĭ; o braţară în formă de inelŭ cu florĭ din rubine în valóre de 1150 francĭ; o broşă în forma unui mugurŭ de rosă cu briliante în valóre de 5700 francĭ; o broşă representândŭ unŭ fluturŭ cu diverse petri nestimate în valóre de 3450 francĭ; o broşă din safire şi briliante în valóre de 2850 francĭ; o broşă cu briliante în formă de flóre în valóre de 1650 de francĭ; o broşă cu briliante şi cu rubine în valóre de 2000 de francĭ; o broşă în formă de ramură cu briliante şi diamante în valóre de 2400 francĭ; o broşă din diamante şi safire în preţŭ 2275 francĭ; o broşă de diverse petri în preţŭ de 1650 de francĭ.

O interesantă istoriă cerşetoréscă. — Scena se petrece în cancelaria unui mare comerciantŭ şi bancherŭ din centrulŭ Vienei. Acolo apare din timpŭ în timpŭ o femee órbă, sĕrăcăciosŭ îmbrăcată, dar de unŭ aspectŭ distinsŭ, condusă de o fată tênĕră, fórte modestă, care abia cutéză sĕ privéscă în susŭ. Órba este vĕduva unui maiorŭ cădutŭ pe câmpulŭ de onóre, care prin nenorocirĭ şi înşelătorii din partea rudelorŭ şi-a perdutŭ chiar mica sa pensiune, orbì de supĕrare şi acum în tótă liniştea şi ruşinată apelézá la bunătatea inimei celorŭ mai cu dare de mână. Fiecara se grăbesce a sprijini cu dărniciă pe dama, care vorbesce distinsŭ şi'şĭ istorisesce cu atâta durere nenorocrrea sa, ba încă o însoţescŭ cu respesctŭ până la uşă. Intr'o séră unŭ tênĕrŭ făcù cunoscinţă, într'unulŭ din cele dintêiu birturĭ, cu o păreche căsătorită şi cu fata acesteia. Ei se'ntêlnescŭ mai adeseorĭ, tinerii ómenĭ se interesézá unulŭ de altulŭ, în fine tênĕrulŭ bărbatŭ este învitatŭ acasă, se simte bine acolo, găsesce o bucătăriă alésă, o atmosferă plăcută; iubirea sa pentru fată cresce din di în di şi se pare că părinţii nu i-arŭ refusá mâna fetii. In dilele dintêiu ale cunoşcinţii sale, găsise elŭ unŭ postŭ bunŭ la o casă de bancă, de care însă n'a vrutŭ sĕ amintéscă nimicŭ înainte d'a trece timpulŭ de probă şi d'a fi instalatŭ definitivŭ. Pe lângă alte lucrărĭ de bancă avea sĕ îngrijéscă şi de »mica cassă,« din care se da de pomană. Intr'o di aude elŭ fâşiitŭ de haine femeescĭ, care se perdù în camera şefului sĕu. După câteva minute o mână fragedă îi presentă unŭ biletŭ pentru »mica cassă,« se uită în susŭ şi vede înaintea sa pe órba vĕduvă a maiorului şi pe conducĕtórea ei, adecă pe sócra sa in spe şi pe adorata sa. Tênĕrulŭ bărbatŭ stă sĕ leşine, femeile strigă speriate şi alérgă — „órba« înainte — afară din contuarŭ. »Orba maiorésă‟ nu era órbă şi nicĭ vĕduva unui bravŭ oficerŭ, ci trăia cu bărbatulŭ ei, — care scia sĕ compună cele mai frumóse scrisorĭ cerşetorescĭ, — fórte bine din productiva lorŭ »nenorocire‟. Vedĭ bine, de nuntă nicĭ vorbă n'a mai fostŭ.

BIBLIOGRAFIĂ.

Unŭ pasŭ înainte în istoria României, studiu istoricŭ şi politicŭ de Gheorghe Frunză. Bucurescĭ, tipografia Göbl 1884. Acestŭ interesantŭ studiu apărutŭ mai întêiu în revista »Ţara nouă« redigiatŭ de Ioanŭ Nenitescu. Preţulŭ 50 de banĭ.

Beiu, Vodă, Domnŭ, romanŭ istoricŭ de Teochar Alexi, broşurele duple 13—14 şi 15—16, au eşitŭ de sub tiparŭ, avêndŭ câte o ilustraţiune. Preţulŭ unei broşure duple 1 leu séu 40 cr.

»Economia naţională,« Revista intereselorŭ economice Române. — Acesta este numele unei nouĕ reviste, ce va apăré sub redacţiunea distinsului economistŭ d. P. S. Aurelianŭ. Estragemŭ din prospectulŭ ce'lŭ primirămŭ următórele şire:

Inspirându-mĕ de cerinţele economice ale vieţei moderne, am căutatŭ sĕ le propagŭ pe câtŭ mĭ-a permisŭ modesta mea sferă, profesoratulŭ şi condeiulŭ. Nu am lăsatŭ să tréćă nicĭ o ocasiune ce mi s'a înfăţişatŭ, fără ca sĕ stăruiescŭ din tóte puterile pentru a face sĕ se înţelégă odată că România, rĕmasă înapoi în desvoltarea sa economică, trebue sĕ'şĭ insuşéscă silinţele spre a se pune, pre câtŭ este cu putinţă, în rêndulŭ celorŭ-lalte ţĕrĭ civilisate. Spre a ajunge la acestŭ sfîrşitŭ amŭ credutŭ, şi astădĭ credŭ mai multŭ decâtŭ orĭ-când, că ţéra acésta are neapĕrată trebuinţă de o industriă naţională. Alţĭ bărbaţĭ autorisaţĭ şi învĕţaţĭ au stăruitŭ şi stăruescŭ a face pe Românĭ sĕ se convingă, că interesulŭ României este de a rĕmânea o ţéră agricolă. De o părere opusă, stăruiescŭ a susţinea că cu tóte că agricultura este şi va fi temelia pe care trebue sĕ se razime economia nóstră naţională, totuşĭ chiar pentru prosperitatea culturei pămêntului avemŭ trebuintă de o industrie proprie. Urmărindŭ, cu dragostea şi cu pasiunea ce insuflă dorulŭ de ţéră, împlinirea unei credinţe atâtŭ de înrădăcinată în inima mea, mi-am permisŭ a formula într'o cărticică: »Cum se póte fonda industria în România,« mijlócele prin care poporulŭ românŭ ar puté ajunge sĕ creeze o industriă românéscă.

.... Suntŭ adêncŭ convinsŭ că poporulŭ românŭ lăsatŭ în pace, feritŭ de influenţe directe şi indirecte, va rĕspunde cu succesŭ atâtŭ la aşteptările lumei civilisate câtŭ şi la chemarea sa de represintantŭ alŭ culture latine în orientulŭ Europei. Doritorŭ de a contribuí, pre câtŭ puterile îmĭ vorŭ mai permite, la împlinirea evoluţiunii economice a ţĕrei mele, m'am decisŭ a începe publicaţiunea acestei Reviste a intereselorŭ economice române. Ajutatŭ de colaboratorĭ capabilĭ şi insuflaţĭ de aceleaşĭ principii ca şi mine; rezămândŭ-mĕ pre sprijinulŭ acelora, carĭ dorescŭ prosperitatea economică a ţĕrei, credŭ că »Economia rurală‟ va răspunde scopului: înflorirea economică a României. **P. S. Aurelianŭ.**

Satulungŭ 16 Decemvre 1884.

Cele mai nobile şi mai frumóse dintre sêmţĕmintele, ce trebue sĕ se cultive încă de timpuriu în tinerimea nóstră, suntŭ fără îndoială sêmţĕmintele naţionale, religióse şi morale. Cultura acestorŭ sêmţĕminte este şi rĕmâne problema cea mai importantă a educaţiunii în familiă şi în scólă. Mijlócele cele mai de frunte, prin carĭ se potŭ cultivá aceste sêmţĕminte, suntŭ fără îndoială: cântarea, rugăciunea şi lectura de cărţĭ religióse şi morale. Décă este adevĕratŭ acésta, atuncĭ scopulŭ ce urmărescŭ de a pune în mânile tinerimei nóstre o colecţiune bine precugetată şi alésă din cântările nóstre naţionale şi bisericescĭ, precum şi din rugăciunile cele mai potrivite pentru ea, este prin acésta pe deplinŭ justificatŭ. Colecţiunea din cestiune, pe care am onóre a-o anunţá on. publicŭ iubitorŭ de astfelŭ de lucrurĭ, deocamdată are următorulŭ cuprinsŭ:

1. **»Miculŭ cântăreţŭ«** în biserică, séu rĕspunsurile dela s. Liturgiă cu troparele şi condacele învierii şi ale sĕrbătorilorŭ de preste anŭ, precum si irmósele prasnicilorŭ, în mărime de 3 cóle formatŭ micŭ, preţulŭ 10 cr. esemplarulŭ.

2. **»Miculŭ rugătorŭ«** séu cărticică de rugăciunĭ potrivite pentru tinerime în scólă şi acasă, în mărime de 3 cóle formatŭ micŭ, preţulŭ 10 cr. esemplarulŭ.

3. **»Arion«** séu culegere de cântărĭ naţionale, de stea şi colinde.

Acéstă culegere va apărea în curêndŭ în a doua ediţiune şi va cuprinde preste 200 cântece, împreună cu mai multe portrete şi ilustraţiunĭ frumóse în textŭ.

Acéstă culegere va fi cea mai completă din puţinele care esistă până acum la noi şi totdeodată singura care este acomodată încâtŭ s'a pututŭ cerinţelorŭ pedagogice. Din tóte cărticelele amintite se potŭ face comande câtŭ de marĭ la librăria H. Zeidner în Braşovŭ, care se vorŭ efeptuí promtŭ pe lângă rabatele cuviinciόse.

Comptândŭ pre sprijinulŭ şi încuragiarea on. publicŭ românŭ mĕ subscriu cu tótă stima,

I. Dariu.
Învĕţătorŭ la scólele primare în Satulungŭ.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu**

---

calitatea sa de sasŭ urá de mórte pe Românĭ. Elŭ nu vrea sĕ scie de Anonymus şi de Nestorŭ, nu admite că Valahii au înduratŭ curentulŭ năvălirilorŭ barbare, fără sĕ fi primitŭ măcarŭ o urmă a lorŭ; nu admite că Românii, dacă au fostŭ cei mai vechĭ locuitorĭ ai Transilvaniei, sĕ'şĭ fi perdutŭ drepturile lorŭ, dacă le-arŭ fi posedatŭ vr'odată. Elŭ a găsitŭ unŭ sprijinŭ în I. Chr. Engel. Acesta susţine, că Aurelianŭ a retrasŭ legiunile din Dacia peste Dunăre, unde le-au supusŭ mai târdiu Bulgarii, impunêndu-le numele lorŭ de Valahĭ (Woloch-Wolga). Bulgarii, dice Engel, arŭ fi supusŭ şi Valahia, Banatulŭ şi Transilvania, şi aşa vechii coloniştĭ au învĕţatŭ din nou, sub regele bulgarŭ Crum, drumulŭ către vechea patriă. Deosebirea între Sulzer şi Engel este, că celŭ din urmă pune emigrarea Românilorŭ pe rîpa dréptă a Dunării către anulŭ 813 şi prin urmare nu declară de închipuită cronica lui Anonymus. Afirmarea acestorŭ doi sasĭ, că Transilvania n'ar fi fostŭ nicĭ odată ocupată de Slavonĭ, face pe Schafarik, slavŭ, sĕ dovedéscă că numerósele denumirĭ de origină slavonă în Transilvania arată, că acéstă ţéră fusese totŭ atâtŭ de copleşită de Slavonĭ în véculŭ V alŭ erei nóstre, ca şi regiunile de dincolo de Dunăre. Kopitar, slavŭ, încă e de acéstă părere şi dice, că cele douĕ trunchiurĭ ale rassei valache, atâtŭ celŭ de dincolo, câtŭ şi celŭ de dincóce de Dunăre, au o origine asĕmĕnătóre (nu comună) eşindŭ din amesteculŭ Tracilorŭ, Slavilorŭ şi Romanilorŭ; dela veaculŭ VII până la alŭ X ei stĕtură în munţii Daciei, Macedoniei, Tesaliei şi Albaniei, şi când timpurile se mai liniştiră, ei se rĕspândiră în câmpiile învecinate. Slavulŭ Miklosisch se pleacă mai multŭ către teoria luĭ Rösler.

Sasulŭ Robert Rösler dă pe faţă în tótă lucrarea sa „Romänische Studien‟ scopurile sale rĕutăciόse în privinţa nóstră. Elŭ îşĭ esprimă părerea sa de rĕu, că s'ar fi încuviinţatŭ Românilorŭ, din pricina aşedării lorŭ geografice, o însemnătate politică mai mare de cum li s'ar cuvení după numĕrulŭ şi moravurile lorŭ. Elŭ cércă a trezí din nou teoria lui Sulzer şi Engel, fără însă a pomení de ei, dându şĭ aerulŭ că teoria sa ar fi cu totulŭ originală. Rösler pune reîntrarea Românilorŭ dincóce de Dunăre în veaculŭ XII. Lucrarea lui se distinge prin tălmăcirĭ false, prin închipuirĭ silite, prin etimologii peste putinţă, are însĕ unŭ talentŭ deosebitŭ pentru amestecarea adevĕrului cu falsulŭ, contopindu-le într'unŭ totŭ nedescuratŭ. Lipsindŭ o teoriă protivnică, părerile sale au aflatŭ mulţĭ aderenţĭ. Profesorii şi învĕţătorii ungurĭ o predară de pe înălţimea catedrelorŭ lorŭ, tăgăduindŭ Românilorŭ întêiătatea în regiunea Carpaţilorŭ, dreptulŭ de a fi şi a rĕsufla liberŭ pe pămêntulŭ strămoşilorŭ lorŭ.

Dar în curêndŭ se ivì o reacţiune. Învĕţaţii streinĭ simţiră câtŭ de neîntemeiată este teoria lui Rösler. Celŭ dintêiu, care se rostì împotriva ei, fù profesorulŭ Tomaschek dela universitatea din Gratz, într'o dare de sémă din 1876 asupra cărţii lui Rösler. Dar Tomaschek după unŭ anŭ, în 1877, îşĭ schimbà părerile sale, apropiându-se de teoria lui Rösler. Prin acésta Tomaschek a doveditŭ nestatornicià în părerile sale, şi decĭ unŭ astfelŭ de istoricŭ nu merită nicĭ o încredere. In scrierea sa din 1882 dice, că Românii obîrşescŭ din Bessĭ. Elŭ pune emigrarea Românilorŭ între anii 1074 şi 1144, o ne mai pomenită lipsă de precisinne cronologică!

Profesorulŭ Biedermann totŭ dela universitatea din Gratz propune o nouă teoriă despre obêrşia Românilorŭ, dar înrudită cu a lui Rösler. După elŭ Românii sunt unŭ elementŭ celto-liguricŭ.

Doi alţĭ învĕţaţĭ, mai statornicĭ în părerile lorŭ, carĭ combatŭ teoria lui Rösler, sunt Iulius Iung şi Ios. Ladislaus Pič, amêndoi profesorĭ la universitatea din Praga.

D. Iung admite îndepărtarea Românilorŭ din Dacia Traiană, dar adaoge că massa poporului Dacŭ a rĕmasŭ pe locŭ, păstrând ca amintire a epocei romane dialectulŭ, părintele limbei române de astădĭ. In contra lui Iung s'au rostitŭ Gaston Paris şi ungurulŭ Scwiker.

(va urma).

Cursulŭ la bursa de Viena

din 29 Decemvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	123.90
Rentă de aurŭ 4%	95.60
Rentă de hârtiă 5%	90.25
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	145.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	105.25
Bonurĭ rurale ungare	100.70
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.70
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	100.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	99.25
Bonurĭ rurale transilvane	101.—
Bonurĭ croato-slavone	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.25
Imprumutulŭ cu premiu ung.	115.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	116.60
Renta de hărtiă austriacă	81.75
Renta de arg. austr.	82.75
Renta de aurŭ austr.	103.80
Losurile din 1860	134 80
Acţiunile băncei austro-ungare	853.—
Act. băncei de creditŭ ung.	298.—
Act. băncei de creditŭ austr.	289.50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.77
Napoleon-d'orĭ	9.73½
Mărcĭ 100 împ. germ.	60.20
Londra 10 Livres sterlinge	123.25

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 15 Decemvre st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	—	—
Renta rom. amort. (5%)	—	—
» convert. (6%)	—	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	—	—
Credit fonc. rural (7%)	—	—
» „ „ (5%)	—	—
» » urban (7%)	—	—
» » „ (6%)	—	—
» » » (5%)	—	—
Banca naţională a României	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	—	—
« » » Naţională	220	—
Aurŭ	15%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 30 Decemvre st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	8 56	Vênd.	8.60
Argint românesc	»	8 50	»	8.55
Napoleon-d'orĭ	»	9.74	»	9.75
Lire turcescĭ	»	10.98	»	11.—
Imperialĭ	»	9.98	»	10.—
Galbenĭ	»	5.70	»	5.72
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100—	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	125—	„	126—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Acei domnĭ abonaţĭ ai noştri, cari au plătitŭ preţulŭ abonamentului pe jumĕtate de anŭ sĕu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprile a. c., sunt rugaţĭ a ne trimite diferenţa preţului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAŢIA „GAZ. TRANS.“

Nr. 1263—1884. 1—3

Edictŭ.

Michailŭ Klein ev. luter. din Făgăraşŭ domiciliatŭ în Ţinţarĭ a intentatŭ procesŭ divorţialŭ contra muierei sale Ana născută Simeonŭ Bacila din Vadŭ.

Decĭ prin acestŭ edictŭ Ana Simeonŭ Bacila este provocată şi citată, ca în terminŭ de unŭ anŭ, dela prima publicare, sĕ se presenteze înaintea subscrisului, spre a fi confrontată cu bărbatulŭ sĕu, altmintrea se va da cursŭ liberŭ procesului intentatŭ contra ei.

Presidiulŭ forului matrim. gr. cat. de I. Instanţ. a Vicariatului Făgăraşului.

Făgăraşŭ 27 Decemvre 1884.

Alesandru Micu,
vicarŭ foran. gr. cat. din Făgăraşŭ şi preşed. forului matrim.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
Braşovŭ (	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copşa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirişŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Cluşiu (	10.08	5 59	9.18	
Cluşiu (	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mezö-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
Oradia-mare (	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
Oradea mare (	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu (	8.57	5.40	7.08	
Cluşiu (	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
Braşovŭ (	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
Aradŭ (	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
Aradŭ (	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.